

Ymateb BIPBC i Gais am Wybodaeth y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon ar Effeithiau'r Pandemig ar Amseroedd Aros

Cyflwyniad

Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BIPBC) yn croesawu'r cyfle i gyfrannu at ymchwiliad y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon i effaith Covid-19. Yn gyffredin â Byrddau Iechyd eraill ledled Cymru, mae BIPBC yn wynebu ystod o ffactorau sy'n achosi pwysau o ganlyniad i'r pandemig, yn cynnwys amseroedd aros. Mae'r prif ffactorau sy'n achosi pwysau wedi'u hamlinellu isod, mewn ymateb i gwestiynau penodol y Pwyllgor.

1. Beth yw'r prif feysydd lle bo pwysau, a pha gynlluniau sydd gennych ar waith i fynd i'r afael â nhw?

Gofal wedi'i Gynllunio

Mae'r holl weithgarwch rheolaidd i gleifion allanol a chleifion mewnol sydd wedi'u nodi fel rhai â haenau risg P3/4 wedi'i ohirio. Mae hyn yn golygu bod nifer sylweddol o gleifion bellach yn aros dros 36 wythnos a thros 52 wythnos am eu triniaeth. O 7 Chwefror, roedd 51,479 o gleifion yn aros dros 36 wythnos ac mae 36,000 o'r nifer hwnnw yn aros dros 52 wythnos. Y prif arbenigeddau lle mae cleifion yn aros am driniaeth yw Orthopaedeg, Llawfeddygaeth Gyffredinol, Wroleg ac Offthalmoleg.

Fel rhan o'n gofyniad i gynyddu nifer gwelyau'r Uned Gofal Dwys (ICU) ar draws y safleoedd Llym yng ngogledd Cymru, mae nifer o staff clinigol a fyddai wedi bod yn rhoi cymorth clinigol i leihau amseroedd aros wedi'u hadleoli gan felly leihau ein capasiti i ddarparu llawdriniaethau fel mater o drefn.

Yn ystod y pandemig, mae trin canser a chyflyrau sy'n bygwth bywyd wedi parhau fel rhan o'r hyn sy'n cael ei gategoreiddio fel 'gwasanaethau hanfodol'. Mae 'unwaith i Ogledd Cymru' wedi'i mabwysiadu, gan symud gwasanaethau ar draws y rhanbarth i sicrhau cynaliadwyedd pan fo ymchwydd mewn achosion Covid-19.

Mae ymagwedd ffynonellau mewnol (is-gontractio gwasanaethau i ddarparwr allanol) wedi'i mabwysiadu ar benwythnosau ym maes Offthalmoleg ar ddau o'r prif safleoedd ysbyty yng ngogledd Cymru a bwriedir ymestyn y model gofal hwn i'r arbenigeddau eraill yn ystod Chwefror, yn amodol ar gyfyngiadau Covid-19. Credir y bydd angen i'r ymagwedd hon, gan ddefnyddio model gweithlu cymysg, barhau am y 2-3 blynedd nesaf er mwyn lleihau ôl-groniadau i lefelau fel yr oeddent cyn Covid-19.

Arbenigeddau Meddygol

Mae heriau hirsefydledig yn y gweithlu meddygol yn gwaethygu pwysau ar y gwasanaeth yr ydym yn ei wynebu o ganlyniad i bandemig Covid-19 mewn gwasanaethau fel Endocrinoleg, Rhiwmatoleg a Dermatoleg. Mae'r heriau hyn yn

cael eu datrys trwy benodi staff locwm, lle bo'n glinigol briodol gwneud hynny, trosi swyddi gradd staff yn Gymdeithion Meddygol, a chyflogi nyrsys uchel iawn i ymgymryd â lefel uwch o waith clinigol er mwyn rhoi cymorth i'r tîm o feddygon ymgynghorol. Mae'r ymagweddau hyn wedi bod yn llwyddiannus ac rydym yn awyddus i fynd â'r ffyrdd newydd o weithio i'r amgylchedd ar ôl Covid. Mae ymateb y pandemig wedi golygu hefyd y bu angen i glinigwyr o'r arbenigeddau meddygol roi ymrwymiad mwy i rota meddygaeth gyffredinol, i rhannu'r llwyth gwaith. Ni fydd y pwysau hwn yn lleihau hyd nes bo modd dychwelyd at y rota ar alwad nad yw'n ymwneud â Covid-19, ac nid oes unrhyw derfyn amser wedi'i gadarnhau yn hyn o beth ar hyn o bryd.

Gwasanaethau Plant a Phobl Ifanc (CYP)

Er mwyn mynd i'r afael â phwysau ar wasanaethau i ddiogelu plant a'u lles emosiynol, ac i sicrhau bod modd i deuluoedd fanteisio ar gymorth a gofal iechyd yn brydlon, nid oes unrhyw staff CYP wedi'u hadleoli yn ystod yr ail don hon. Mae hyn wedi caniatáu i CYP gynnal gwasanaethau cymunedol a chyswllt i blant a'u teuluoedd.

O ran Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a Phobl Ifanc (CAMHS), mae heriau'n bodoli o ran cyfeiriadau cynyddol ac ôl-groniad o asesiadau ac ymyriadau iechyd meddwl. Mae hyn wedi'i gymhlethu gan nifer y swyddi gwag ac absenoldeb staff. Mae'r cynllun i ddelio â hyn yn cynnwys comisiynu darparwyr allanol a rhoi prosesau recriwtio ar waith.

Ym maes Niwroddatblygiad (ND), bu'n rhaid i asesiadau arsylwadol wyneb yn wyneb yn cynnwys plant sy'n aros am ddiagnosis ND gael eu gohirio'n gynharach yn y pandemig, ond mae'r rhain wedi aildechrau'n ddiweddar i rai plant. Y bwriad yw aildechrau asesiadau cychwynnol ar gyfer yr holl blant yn ystod chwarter cyntaf 2021-22. Mae rhoi cymorth ar ôl diagnosis i blant ag Anhwylder ar y Sbectwm Awtistiaeth (ASD) yn parhau i fod yn her. Mae prosesau gweithlu a chynllunio gwasanaethau'n mynd i'r afael â hyn er mwyn alinio'r gwasanaeth yn well i anghenion plant a phobl ifanc. Bydd comisiynu darparwyr allanol ar y cyd â CAMHS i roi cymorth i blant sydd ag anghenion niwroddatblygiadol a phryder hefyd yn gwella amseroedd aros.

Therapiau

Bu ôl-groniad o weithgarwch rheolaidd newydd mewn Adrannau Cleifion Allanol (OPD) ar draws yr holl wasanaethau therapi, gyda phwysau ar Ffisiotherapi, yn benodol o ganlyniad i Covid. Mae adnoddau ychwanegol, gan gynnwys staff locwm, wedi cael eu caffael i ddelio â'r ôl-groniad hwn, ond mae dod o hyd i staff locwm wedi bod yn anodd ac mae heriau o ran y manau ffisegol ar gyfer clinigau sydd ar gael oherwydd gofynion ymbellhau cymdeithasol. Mae nifer o gleifion sy'n cael cynnig apwyntiadau rhithiol, yn dewis aros am apwyntiadau wyneb yn wyneb, sy'n cynyddu amseroedd aros i'r unigolion hynny.

Yn ogystal, mae ôl-groniadau o ran achosion dilynol mewn gwasanaethau fel Podiatreg a Therapi Iaith a Lleferydd yn benodol, ac amseroedd aros hwy ar y cyfan ar gyfer gwasanaethau nad oes rhaid adrodd arnynt fel orthotigau. Mae camau a

gymerwyd i fynd i'r afael â'r pwysau hwn yn cynnwys gofyniad i bob gwasanaeth fod â chynllun adfer ar waith, gan ganolbwyntio ar wella'r sefyllfa i ddychwelyd at yr amser aros o 14 wythnos. Bydd y terfyn amser i gyflawni hyn yn ymestyn at 2021-22.

Fel yn achos llawer o wasanaethau, mae capasiti ffisegol yn gyfyngiad sylweddol. Mae manau clinigol ac adsefydlu wedi cael eu colli fel rhan o gynlluniau ymchwydd neu oherwydd anghenion defnyddwyr eraill fel gofal cychwynnol, yn ogystal ag effeithiau rhoi gofynion ymbellhau cymdeithasol ar waith. Mae manau swyddfa i gynnal timau clinigol mewn ffordd lle bo pellter cymdeithasol diogel hefyd yn gyfyngedig.

Mae pwysau cynyddol ar wasanaethau nad ydynt yn rhai Adrannau Cleifion Allanol, er enghraifft, oherwydd adleoli staff i weithio mewn Ysbytai Enfys dros dro neu ar y rhaglen frechu, wedi cael sgil-ffaith o ran pwysau ar wasanaethau Adrannau Cleifion Allanol.

Oncoleg a Haematoleg

Mae'r ddau faes yn wynebu pwysau oherwydd salwch yn ymwneud â recriwtio meddygon ymgynghorol a salwch hirdymor. Mae camau'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r pwysau hwn trwy recriwtio meddyg locwm gradd ganol mewn haematoleg, oncolegydd clinigol ymgynghorol, a chynlluniau i gyflwyno radiograffwyr ymgynghorol/therapi arfer uwch sy'n gallu gweithio ar lefel uwch i roi cymorth i'r tîm o feddygon ymgynghorol mewn oncoleg glinigol.

Mae capasiti ffisegol yn gyfyngiad sylweddol i wasanaethau oncoleg a haematoleg, ac mae cyfyngiadau ymbellhau cymdeithasol yn effeithio ar fannau clinigol a swyddfeydd.

Endosgopi

Mae amseroedd aros endosgopi wedi cynyddu'n sylweddol ers dechrau'r pandemig. Yn y lle cyntaf, cafodd gwasanaethau eu gohirio yn ystod y don gyntaf yn unol ag arweiniad cenedlaethol. Ers i'r gwasanaeth aildechrau, mae'r cyfnod segur rhwng achosion oherwydd gofynion rheoli heintiau ychwanegol wedi haneru cynhyrchiant. Mae adleoli staff i gynorthwyo gwasanaethau resbiradol, wedi creu heriau hefyd o ran cynnal capasiti yn nhermau staff meddygol a nyrsio. Er mwyn manteisio i'r eithaf ar y capasiti sydd ar gael, mae'r gwasanaeth wedi rhoi newidiadau i'w ffyrdd o weithio ar waith, gan gynnwys

- mabwysiadu system waith ar draws PBC cyfan, i leddfu amseroedd aros gwahaniaethol sy'n deillio o lefelau amrywiol o bwysau ar safleoedd gwahanol
- cyflwyno ffynonellau mewnol sydd wedi caniatáu model gwaith saith niwrnod.
- cyflwyno profion imiwnogemegol ymgarthol (FIT) i ganiatáu haenu risg cleifion yn fwy manwl-gywir.

Radioleg, Niwroffisioleg ac Awdioleg

Mae pwysau ar amseroedd aros diagnostig am radioleg, niwroffisioleg ac awdioleg. Er mwyn delio â hyn, mae cynlluniau clirio ôl-groniad wedi cael eu datblygu ac mae cynllun ychwanegol wedi'i roi ar waith ar gyfer 2021-22.

2. Sut fyddwch yn blaenoriaethu cyflwyno gwasanaethau nad ydynt yn ymwneud â COVID er mwyn targedu lleihad mewn amseroedd aros?

Gofal wedi'i gynllunio ymlaen llaw

Caiff blaenoriaethu o ran gweithgarwch nad yw'n ymwneud â Covid-19 ei gwblhau trwy'r rhestr targedu cychwynnol ac mae'n canfod arbenigeddau sydd â'r amseroedd aros hiraf (fel y'i rhestrir yng nghwestiwn 1 uchod). Argaeledd capasiti theatrau ac adrannau cleifion allanol yw'r ffactor cyfyngol, a pha un ai achosion dydd ynteu ofal cleifion mewnol yw'r gweithgarwch sydd ei angen - yn achos yr un cyntaf, mae'n haws dod o hyd i gapasiti pan fo ymchwydd mewn achosion Covid-19.

Arbenigeddau Meddygol

Caiff cleifion canser, a chleifion eraill y tybir eu bod yn rhai brys, eu gweld ar hyn o bryd yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru a PBC. Fodd bynnag, mae rhai rhestrau aros brys yn cynyddu o ganlyniad i'r lleihad mewn capasiti clinigau oherwydd cyfyngiadau ymbellhau cymdeithasol ar gyfer Covid-19 a salwch hirdymor staff. Mae gwaith yn parhau i fynd ar drywydd dilysu rhestrau aros, gyda'r bwriad o leihau nifer y cleifion y mae eu hapwyntiadau dilynol yn hwyr.

Gwasanaethau Plant a Phobl Ifanc

Mae rhai amseroedd aros cynyddol yn bodoli yn CAMHS, ac mewn Asesiadau Niwroddatblygiadol (bu ychydig o gynnydd mewn amseroedd aros ar gyfer gofal paediatrig llym, ond mae'r rhain yn parhau i fod o fewn yr amser targed o gryn dipyn). Mae cleifion mewn gwasanaethau sydd wedi'u categorio fel 'gwasanaethau hanfodol' yn cael eu gweld, gyda blaenoriaethu clinigol ar waith a defnyddio ffyrdd arloesol o gynnig gofal, fel clinigau rhithiol. Mae'r rhain yn cynorthwyo'r lleihad mewn amseroedd aros ac maent wedi bod yn llwyddiannus mewn clinigau paediatrig llym a chymunedol lle nad oes angen i gleifion gael eu gweld wyneb yn wyneb.

Mae dilysu rhestrau aros dilynol yn parhau yn yr holl wasanaethau i blant gyda'r bwriad o sicrhau lleihad o ran y rheiny sy'n aros 100% y tu hwnt i'w dyddiad targed.

Therapiau

Mae cleifion therapïau'n cael eu gweld yn unol â'r fframwaith gwasanaethau hanfodol. Mae blaenoriaethu clinigol o ran achosion yn yr holl wasanaethau'n parhau ac mae clinigau rhithiol yn cael eu defnyddio lle bo'n bosibl. Bu lleihad sefydlog mewn amseroedd aros i gleifion newydd yn y rhan fwyaf o wasanaethau therapi yn ystod chwarter 3 a 4, ac eithrio lle y gwnaeth ail don Covid-19 effeithio'n negyddol ar gynnydd. Fel yng ngogledd-ddwyrain Cymru. Mae'r holl restrau aros wedi cael eu

dilysu trwy gydol chwarter 3 pan ailddechreuodd wasanaethau rheolaidd i gleifion allanol.

Oncoleg a Haematoleg

Fel gwasanaethau hanfodol, mae Haematoleg ac Oncoleg wedi parhau i drin cleifion yn unol ag arweiniad y Coleg Brenhinol ac yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru a PBC. Mae blaenoriaethu clinigol o ran achosion ar waith, fel y mae'r defnydd o glinigau rhithiol. Mae'n debygol y bydd Oncoleg yn dechrau gweld cynnydd yn y galw oherwydd lleihad o ran cyfeiriadau brys gan feddygon teulu am ganser tybiedig yn ystod misoedd cyntaf y pandemig, ynghyd â gohirio sgrinio a rhai gwasanaethau diagnostig. Disgwylir i gleifion ddod atom gydag afiechyd mwy datblygedig ac mae'r gwasanaethau'n dyfeisio cynlluniau i wella capasiti os bydd angen.

Endosgopi

Mae cleifion brys a chleifion canser tybiedig yn cael eu blaenoriaethu yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru a PBC, ond mae amseroedd aros yn hwy oherwydd lleihad mewn capasiti oherwydd y cyfyngiadau rheoli heintiau a phrinder staff y cyfeiriwyd ato'n gynharach. Caiff yr holl gyfeiriadau endosgopi eu brysbennu a'u dilysu er mwyn sicrhau bod llwybrau amgen yn cael eu hystyried, fel delweddu neu ddiagnosteg bellach er mwyn sicrhau mai dim ond cleifion sy'n bodloni canllawiau cenedlaethol sy'n cael eu rhestru ar gyfer endosgopi. Mae llwybr profi FIT sydd ar y gweill i helpu i ganfod haenau risg o ran y cleifion mwyaf brys. Nod y capasiti ffynonellau mewnol ychwanegol hwn yw lleihau arosiadau cyn gynted â phosibl.

Radioleg, Niwroffisioleg ac Awdioleg

Bydd y capasiti ychwanegol a roddwyd ar waith i ddelio â'r galw uwch yn cynorthwyo blaenoriaethu gwasanaethau nad ydynt yn ymwneud â Covid-19 er mwyn targedu lleihad mewn amseroedd aros.

3. Sut fyddwch yn cyfathrebu â chleifion ynghylch yr hyn y gallant ei ddisgwyl o ran hyd arhosiad, blaenoriaethu, ac unrhyw ddulliau i reoli eu cyflwr tra byddant yn aros?

Gofal wedi'i Gynllunio

Mae cynllun peilot ar y gweill ar hyn o bryd, lle bydd y Bwrdd Iechyd yn cysylltu â'r cleifion sydd â'r arhosiad hiraf, er mwyn deall eu statws. Os bydd yn llwyddiannus, y bwriad yw parhau â'r ymagwedd hon ar gyfer y rhan fwyaf o'r cleifion sy'n aros. Caiff rhaglenni fel "dianc rhag poen" eu defnyddio i helpu cleifion i reoli eu cyflwr, ac mae gweithgarwch grwpiau cleifion allanol a chymwysiaid digidol yn cael eu datblygu i gynorthwyo'r rheiny sy'n aros am driniaeth. Mae gwefan y Bwrdd Iechyd wedi'i datblygu ymhellach, a bydd yn darparu gwybodaeth am amseroedd aros disgwylidig ar lefel arbenigedd.

Arbenigeddau Meddygol

Mae gwefan y Bwrdd Iechyd yn cael ei diweddarau gyda'r wybodaeth berthnasol mewn perthynas â'r gwasanaethau hynny a ddarperir ar hyn o bryd ac rydym yn annog cleifion i aros yn ymwybodol o'r wybodaeth ddiweddaraf trwy'r llwybr hwn a thrwy'r cyfryngau cymdeithasol. Mae'r Gwasanaeth Cyngor a Chyswllt Cleifion (PALS) hefyd yn cael ei ddefnyddio. Fel rhan o broses brysbennu cyfeiriadau, caiff cyngor ar ddulliau hunanreoli i gleifion ei roi trwy feddygon teulu, lle bo claf y tu allan i gategori brys a chanser.

Gwasanaethau Plant a Phobl Ifanc

Yn ogystal â diweddariadau i wefan y Bwrdd Iechyd, caiff gwybodaeth am gyfeirio i ymarferwyr a theuluoedd yn ymwneud â gwasanaethau CAMHS a Niwroddatblygiad ei chyfleu trwy system un pwynt mynediad. Mae pob gwasanaeth hefyd yn ysgrifennu at deuluoedd er mwyn rhoi gwybod iddynt am y pwysau presennol ar wasanaethau, diwygio darpariaeth gwasanaethau a hefyd i gynnig cyngor ar sut i fanteisio ar ofal a chymorth. Mae offer hunangymorth ar gael.

Therapiau

Er nad yw Therapiau fel mater o drefn yn cyfathrebu â chleifion ynghylch yr uchod, cynghorir cleifion i gysylltu â'r gwasanaeth os bydd eu sefyllfa'n newid neu os byddant am holi ynghylch eu hamser aros.

Oncoleg a Haematoleg

Er bod y drefn arferol yn parhau i bob pwrpas ar gyfer y gwasanaethau hyn, mae cyfathrebu rheolaidd â Fforwm Cleifion Canser Gogledd Cymru a darperir y wybodaeth ddiweddaraf ar gyfer eu gwefan.

Endosgopi

Caiff diweddariadau eu rhoi ar wefan y Bwrdd Iechyd mewn perthynas â'r hyn y mae'r Gwasanaeth Endosgopi yn ei gynnig ar hyn o bryd i gleifion canser ac achosion brys eraill. Cynghorir cleifion i gysylltu â'r ysbyty neu eu meddyg teulu os bydd eu cyflwr yn newid. Rhoddir cyngor hunanreoli trwy feddygon teulu i gleifion sy'n cael eu brysbennu fel rhai nad ydynt yn frys.

Radioleg, Niwroffisioleg ac Awdioleg

Caiff gwybodaeth am hyd arhosiad a gwybodaeth gysylltiedig arall ei chyfleu i gleifion trwy lythyr yn bennaf, neu mewn ymateb i unigolion sy'n cysylltu trwy PALS, switsfwrdd neu gysylltiadau gyda meddygon teulu.

4. Pa amcangyfrifon neu ragamcaniadau a ydych wedi'u gwneud o ran yr amser sydd ei angen i ddychwelyd at y sefyllfa fel yr oedd cyn y pandemig?

Gofal wedi'i Gynllunio

Mae'r Bwrdd Iechyd yn cynnal ymarfer rhagamcaniadau fesul arbenigedd ar hyn o bryd a disgwylir i'r gwaith hwn gael ei gwblhau erbyn dechrau mis Mawrth. Yr amcangyfrif presennol yw 2-3 blynedd, ac ym maes orthopaedig y mae'r adferiad hiraf.

Arbenigeddau Meddygol

Mae gwaith ar y gweill gyda chydweithwyr Gwybodeg ar y cynllun capasiti ar gyfer 2021-22. Mae'r cynlluniau hyn wedi'u seilio ar y ddarpariaeth bresennol ar gyfer Covid-19 ar gyfer chwarter 1 a chwarter 2, o leiaf. Mae monitro'n parhau i asesu'r adeg briodol i wella capasiti er mwyn dychwelyd at lefelau cyn Covid-19. Mae'r union derfyn amser yn hyn o beth yn anhysbys ar hyn o bryd.

Gwasanaethau Plant a Phobl Ifanc

Mae cynllunio capasiti'n parhau yn yr holl wasanaethau er mwyn gwneud rhagamcaniadau. Mae Uned Gyflenwi Llywodraeth Cymru yn darparu hyfforddiant i ategu modelau capasiti a galw ar gyfer gwasanaethau niwroddatblygiad ar draws Gogledd Cymru. Bydd angen capasiti ychwanegol mewn gwasanaethau niwroddatblygiad er mwyn mynd i'r afael â'r ôl-groniad ac i ddychwelyd at y sefyllfa cyn y pandemig. Mae capasiti presennol y tîm yn ateb y galw presennol, ond nid y pwysau ychwanegol sy'n deillio o'r ôl-groniad o 472 o achosion.

Mae cynllunio capasiti paediatreg lem ar y gweill er mwyn lleihau amseroedd aros i'r sefyllfa fel yr oedd cyn y pandemig o 12 - 18 wythnos. Mae rhywfaint o wella wedi'i weld yn ddiweddar o ran y niferoedd sy'n aros dros 26 wythnos.

Therapiau

Caiff ymarfer capasiti a galw ei gynnal er mwyn canfod y capasiti ychwanegol y bydd ei angen i ategu lleihad fel bo modd dychwelyd at y sefyllfa fel yr oedd cyn y pandemig ac i glirio'r ôl-groniad. Mae'r ymarfer capasiti hwn yn gofyn am eglurder ar gynlluniau gwasanaethau eraill sy'n effeithio ar y galw am wasanaethau therapi, fel orthopaedeg. Mae rhagamcaniadau lefel uchel yn dangos gyda rhywfaint o gapasiti ychwanegol, y bydd yn bosibl dychwelyd i lefelau fel yr oeddent cyn y pandemig cyn diwedd 2021-22.

Endosgopi

Mae ymarfer modelu manwl wedi'i gynnal, lle mae effaith defnyddio ffynonellau mewnol wedi'i hamcangyfrif, o gymryd y bydd Covid-19 yn parhau am gryn amser. Mae achos busnes yn cael ei baratoi i ategu recriwtio staff parhaol i gynnal gwasanaeth mwy cynaliadwy, gyda chapasiti sydd wedi'i alinio â'r galw.

Bydd angen i ffynonellau mewnol barhau i gynnal y gwasanaeth endosgopi hyd at 2021/22 tra bydd recriwtio ar y gweill. Rhagwelir, ar yr amod bod modd cytuno ar achos busnes a'r ffynonellau mewnol a ddefnyddir, y bydd yr amser aros yn addasu i fodloni amseroedd aros cenedlaethol erbyn Hydref 2021.

Radioleg, Niwroffisioleg ac Awdioleg

Mae amcangyfrifon yn awgrymu y bydd yn cymryd blwyddyn i ddychwelyd at amseroedd aros arferol ar draws y gwasanaethau hyn.

- 5. A ydych yn defnyddio unrhyw ymagweddau newydd neu wahanol tuag at roi gofal neu'n ystyried eu defnyddio er mwyn helpu i leihau amseroedd aros, gan gynnwys defnyddio technolegau newydd, llwybrau gofal newydd, neu gapasiti mewn meysydd eraill?**

Gofal wedi'i Gynllunio

Mae triniaethau amgen nad ydynt yn rhai llawfeddygol yn cael eu datblygu mewn arbenigeddau penodol, fel rhaglen Dianc rhag Poen y cyfeiriwyd ati gynt, trwy gynnwys gwasanaethau therapi fwyfwy. Mae cymwysiadau digidol hefyd yn cael eu hystyried ym maes Orthopaedeg er mwyn ategu triniaeth amgen neu i'w chynnig. Yn y tymor hwy, mae achos amlinellol strategol yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd, i gyflwyno ymagwedd canolfan diagnostig a thriniaeth (DTC).

Arbenigeddau Meddygol

Mae gwaith ar y gweill i ddilysu'r rhestr aros ddilynol (ac eithrio Endosgopi) gyda'r nod o leihau 100% o arosiadau sy'n hwyr i'r targed o 35% a bennwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae'r targed hwn wedi'i gyflawni ym maes Gofal yr Henoed a Rhiwmatoleg, ac mae Dermatoleg yn lleihau bob wythnos. Mae arosiadau endosgopi'n cynyddu ar hyn o bryd oherwydd pwysau gwasanaeth ac absenoldeb salwch hirdymor ymhlith meddygon ymgynghorol.

Mae amheuaeth o sepsis (SOS) a gofal dilynol wedi'i gymhell gan gleifion (PIFU) wedi'u cyflwyno ar draws arbenigeddau meddygol i gynnal lleihad yn y rhestr aros dilynol.

Mae trosglwyddo gofal cleifion wedi'i gwblhau rhwng safleoedd llym ac ysbytai cymunedol er mwyn defnyddio capasiti'n well ar draws y system, fel trosglwyddo cleifion Rhiwmatoleg brys o Ysbyty Maelor Wrecsam i glinig Ysbyty Cymuned Treffynnon.

Mae defnyddio ymgynghoriadau fideo 'Attend Anywhere' wedi'i dreialu ac mae defnyddio codau blaenoriaethu 'P' wedi'u rhoi ar waith ar gyfer mân weithredoedd Dermatoleg i gleifion allanol. Mae clinigau dros y ffôn wedi'u cyflwyno ar draws ystod o arbenigeddau ac maent yn gweithio'n dda, ar y cyfan.

Fel y soniwyd yn gynharach, mae ymagweddau gwahanol wedi'u rhoi ar waith i fynd i'r afael â materion capasiti, fel trosi meddygon gradd staff i Gymdeithion Meddygol, ac uwchraddio sgiliau nyrsys lefel uchel iawn er mwyn eu galluogi i ymgymryd â lefel uwch o waith clinigol i gefnogi'r tîm o feddygon ymgynghorol. Mae Arweinydd Clinigol Rhiwmatoleg wedi'i benodi, a bydd y rôl hon yn ategu ymagwedd 'unwaith i PBC'.

Gwasanaethau Plant a Phobl Ifanc

Mae Gwasanaethau CYP wedi rhoi 'Attend Anywhere' a chlinigau dros y ffôn ar waith. Mae wedi bod yn llwyddiannus, yn enwedig o ran cleifion dilynol. Mae'r adborth cychwynnol gan deuluoedd ar y newid hwn i ymarfer wedi bod yn bositif. Mae defnyddio llwyfannau rhithiol ar gyfer ymgynghoriadau'n fwyfwy derbyniol ac yn ogystal ag ategu rheoli rhestrau aros, mae'n cael rhywfaint o effaith o ran lleihau amseroedd teithio a gwneud defnydd mwy effeithlon o amser clinigwyr. Mae rhyngweithiadau wyneb yn wyneb yn dal i gael eu darparu mewn ffordd sy'n ddiogel rhag Covid-19, lle bo angen.

Wrth fynd ar drywydd dilysu rhestrau aros, yn enwedig ym maes paediatreg gymunedol a CAMHS, mae llwybrau gofal amgen yn cael eu hystyried, gan gynnwys y trydydd sector fel bo'n briodol.

Therapiau

Mae technolegau newydd wedi'u rhoi ar waith mewn gwasanaethau therapi. Mae Technoleg Ddigidol wedi caniatáu i Therapiau gynnog ymgynghoriadau dros y ffôn a fideo rhwng Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i lechyd a'u defnyddwyr gwasanaeth.

Mae llwybrau gofal newydd yn cael eu datblygu i sicrhau'r ddarpariaeth gwasanaeth gorau, fel datblygu llwybrau deietegol ar y cyd â thimau maeth a fferylliaeth er mwyn sicrhau bod cleifion yr effeithir arnynt gan Covid-19 yn derbyn y cymorth maethol sydd ei angen arnynt.

Oncoleg a Haematoleg

Mae clinigau dros y ffôn yn cael eu defnyddio ac maent yn gweithio'n dda.

Endosgopi

Fel y soniwyd yn flaenorol, mae cyflwyno profion FIT wedi caniatáu pennu haenau risg o ran cleifion a lle bo'n briodol, eu gosod ar lwybrau triniaeth gwahanol, ar wahân i endosgopi, gan leihau'r galw am endosgopi a gwella profiad cleifion.

Radioleg, Niwroffisioleg ac Awdioleg

Mae clinigau rhithiol dros y ffôn yn cael eu defnyddio ac ym maes Radioleg, mae'r rhan fwyaf o feddygon ymgynghorol bellach yn gallu gweithio o'r cartref gyda gweithfannau pwrpasol.

6. Pa ffactorau a allai effeithio ar eich cynlluniau i fynd i'r afael ag amseroedd aros (e.e ymchwydd pellach mewn cyfraddau COVID-19, problemau gyda'r gweithlu neu gapasiti ffisegol), a pha gynlluniau sydd gennych ar waith i'w rheoli?

Gofal wedi'i Gynllunio

Mae llawer o ffactorau a fydd yn effeithio ar gynlluniau - yn bennaf mannau dwysáu mewn theatrau ac unedau adfer. Bydd adleoli staff a'r gallu i symud cydweithwyr yn ôl cyn gynted ag y bydd y pandemig yn caniatáu hynny, yn bwysig er mwyn dychwelyd at ffyrdd arferol o weithio. Hefyd, bydd syrffed staff yn dilyn y pandemig, a'r angen i gymryd gwyliau blynyddol yn cael effaith. Bydd darparu gwasanaethau hanfodol a mynd i'r afael ag ôl-groniadau yn gofyn am gapasiti pellach yn y tymor byr. Mae'r Bwrdd Iechyd yn ystyried caffael tair ward theatr a modiwlaidd arall, wedi'u staffio gan fodel cymysg gan ddefnyddio ffynonellau mewnol i ddarparu'r capasiti ychwanegol. Mae modelu capasiti'n parhau.

Arbenigeddau Meddygol

Mae cynlluniau capasiti ar gyfer 2021-22 yn seiliedig ar nifer o ragdybiaethau sy'n cynnwys y tebygolrwydd y bydd y gweithlu clinigol a gweithredol yn parhau i fod yr un fath, y bydd ôl-troed ffisegol Adrannau Cleifion Allanol a chymorth i nyrsys yn aros fel y mae ac y bydd y clinigau sy'n cael eu cynnal yn parhau gyda'u capasiti presennol. Bydd unrhyw newidiadau i'r newidynnau hyn yn effeithio ar y capasiti y gallwn ei gynnig. Gallai unrhyw ymchwydd pellach mewn achosion Covid-19 effeithio ar y gweithlu clinigol. Bydd cynlluniau i benodi i rolau penodol a swyddi gwag meddygon locwm yn helpu i reoli amseroedd aros.

Gwasanaethau Plant a Phobl Ifanc

Mae nifer fawr o swyddi gwag o ran rhai elfennau o'r gwasanaeth yn effeithio ar amseroedd aros, ond mae recriwtio staff i'r swyddi gwag presennol hyn yn dechrau gwella. Mae cynlluniau capasiti ar gyfer 2021-22 yn seiliedig ar nifer o ragdybiaethau, felly bydd unrhyw newidiadau i'r newidynnau'n effeithio ar y gallu i ddarparu. Gallai unrhyw ymchwydd pellach mewn achosion Covid-19 effeithio ar y gweithlu clinigol ac ôl-troed ffisegol gwasanaethau plant. Mae cynllunio ar gyfer ymchwydd ar y gweill ac mae trafodaethau'n parhau am adleoli'r gwasanaethau presennol er mwyn sicrhau bod modd parhau â chapasiti clinigol ar gyfer gwasanaethau hanfodol.

Therapiau

Bydd gofynion gwahanol yn effeithio ar wasanaethau therapi gwahanol.

- Bydd yr holl wasanaethau'n teimlo effaith ymbellhau cymdeithasol ar eu capasiti am glinigau ffisegol. Mae rhai gwasanaethau wedi'u heffeithio i raddau mwy gan gyfraddau Covid-19 yn y gymuned ac yn yr ysbytai llym, er enghraifft, mae mwy o alw am gymorth ffisiotherapi yn y lleoliad llym sydd wedi arwain at symud staff o leoliadau cleifion allanol i ateb y galw hwn.

- Mae rhai staff yn cysgodi; mae'r aelodau hyn o staff yn parhau i weithio o'r cartref ac maent yn allweddol i barhau i gynnig ymgynghoriadau fideo a thros y ffôn.
- Byddwn yn parhau i geisio cyflogi staff locwm lle bo cymeradwyaeth ariannol ar waith.
- Mae'r holl arweinwyr gwasanaeth yn mynd ati'n rhagweithiol i recriwtio staff i unrhyw swyddi gwag ac mae pob un ynghlwm wrth y broses symleiddio a ddylai sicrhau bod graddedigion newydd ar gael ar gyfer swyddi'n ddiweddarach yn y flwyddyn.
- Mae ymbellhau cymdeithasol a chyfyngiadau wedi effeithio ar gapasiti ffisegol; nid oes unrhyw leoliad ar gyfer gwasanaethau ffisiotherapi i gleifion allanol yn Wrecsam ar hyn o bryd. Mae achos busnes wedi'i ddatblygu i ddod o hyd i ddatrysiad amgen.
- Mae rotas yn cael eu haddasu gymaint â phosibl ac mae rhai staff yn gweithio diwrnodau a phenwythnosau hirach. Lle bo ymbellhau cymdeithasol yn broblem, mae mynediad i fannau swyddfa wedi'i arwahanu er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth.
- Mae'r holl wasanaethau'n hyblyg er mwyn sicrhau bod capasiti yn cael ei ddefnyddio yn y ffordd orau bosibl - lle bo modd i wasanaethau barhau, maent yn gwneud hynny, lle bo gwasanaethau wedi lleihau, mae'r arweinwyr gwasanaeth yn monitro'r gofynion sy'n gwrthdaro'n ofalus a byddant yn adleoli staff fel bo'n briodol.

Oncoleg a Haematoleg

Mae cynlluniau capasiti ar gyfer 2021-22 yn cymryd y bydd nifer o ragdybiaethau'n parhau i fod yr un fath, ond mae pryderon y bydd mwy o gleifion yn dod atom gydag afiechyd mwy datblygedig ac y gallai hyn olygu bod angen capasiti ychwanegol ym maes Oncoleg, fel yr esboniwyd yn gynharach. Bydd newidiadau i newidynnau y mae rhagdybiaethau cynllunio wedi'u seilio arnynt yn effeithio ar y gallu i ddarparu. Bydd unrhyw ymchwydd pellach mewn achosion Covid-19 yn cael effaith negyddol, yn anochel.

Yn yr un modd â gwasanaethau eraill, bydd Oncoleg a Haematoleg yn teimlo effaith ymbellhau cymdeithasol ar eu capasiti ffisegol am glinigau. Mae rhai staff yn cysgodi ac yn parhau i weithio o'r cartref, ac maent yn allweddol i barhau i gynnig ymgynghoriadau fideo a thros y ffôn.

Mae recriwtio rhagweithiol ar y gweill lle bo swyddi gwag ac mae ymgysylltu â'r broses symleiddio a ddylai sicrhau bod graddedigion newydd ar gael ar gyfer swyddi yn ddiweddarach yn y flwyddyn. Mae rotas yn cael eu haddasu gymaint â phosibl ac mae'r holl wasanaethau'n hyblyg

Endosgopi

Mae effaith barhaus y pandemig yn arwain at leihad mewn capasiti gan fod staff wedi cael eu hadleoli a chan fod llai o gynhyrchiant. Mae'r cwmnïau ffynonellau mewnol y cyfeiriwyd atynt gynt wedi wynebu rhai problemau o ran staffio eu rhestrau

triniaeth i gleifion oherwydd argaeledd y gweithlu. Mae problemau o'r fath yn effeithio'n anochel ar amseroedd aros.

Radioleg, Niwroffisioleg ac Awdioleg

Mae diffyg mannau ffisegol oherwydd cyfyngiadau Covid-19 yn broblem sylweddol o ran mynd i'r afael â rhestrau aros. Byddai ymchwydd pellach yn hydref/gaeaf 2021 yn heriol a byddai'n debygol o effeithio ar gynlluniau i glirio'r ôl-groniad.

7. Pa wybodaeth a ydych wedi'i derbyn am eich dyraniad o'r £30m o gyllid ychwanegol ar gyfer amseroedd aros, a sut ydych yn bwriadu defnyddio'r cyllid?

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi derbyn cadarnhad o'i ddyraniad £4.9m ar gyfer blaenoriaethau gofal brys ac argyfwng, sydd wedi creu darpariaeth ar gyfer pedwar maes penodol: - Gwella darpariaeth Gofal Brys, Gofal Brys ar yr un Diwrnod, Braenaru Gofal Cychwynnol Brys a Rhyddhau at Adferiad ac Asesu.

Casgliad

Y gobaith yw bod yr ymatebion a roddwyd o gymorth i'r Pwyllgor o ran amgyffred y sefyllfa bresennol. Mae'r Bwrdd Iechyd yn gwbl ymrwymedig i fynd i'r afael â'i amseroedd aros, er budd y cleifion y mae'n eu gwasanaethu. Gwneir defnydd helaeth o ffyrdd newydd o weithio a'r cyllid ychwanegol a dderbynnir, fel rhan o ymdrechion ar y cyd i ddychwelyd at y sefyllfa fel yr oedd cyn y pandemig.